

**Міністерство освіти і науки України
Поліський національний університет
Кафедра бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту**

Кваліфікаційна робота
на правах рукопису

ПЕТИК КАТЕРИНА ФЕДОРІВНА

УДК 657:630

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

**ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ
ПРОДУКЦІЇ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Спеціальність 071 – облік і оподаткування

Подається на здобуття освітнього ступеня магістр

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і тестів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ Катерина ПЕТИК

Науковий керівник
Малюга Наталія Михайлівна
доктор економічних наук, професор

Житомир – 2023

Робота виконана на кафедрі бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Поліського національного університету

Рецензент:

доцент кафедри фінансів і кредиту Поліського національного університету,
к.е.н., доц. Куровська Наталія Олександрівна

Висновок комісії за результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Голова комісії _____ Тетяна ГАЙДУЧОК _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Висновок кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту за
результатами попереднього захисту:

_____ допустити до захисту _____

Протокол засідання кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та
аудиту № 9 від 12 грудня 2023 року

В.о. завідувача кафедри бухгалтерського обліку, оподаткування та аудиту
Наталія МАЛЮГА _____
(підпис)

«12» грудня 2023 р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Студентка ПЕТИК Катерина Федорівна захистила кваліфікаційну роботу з
оцінкою: сума балів за 100-бальною шкалою _____, за університетською шкалою

Секретар ЕК _____
(підпис)

Ганна МАЙДУДА
(прізвище та ініціали)

Анотація

Петік К.Ф. Організація обліку та аналізу доходів від реалізації продукції лісогосподарських підприємств. – Рукопис.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістр за спеціальністю 071 – облік і оподаткування. – Поліський національний університет Міністерства освіти і науки України, Житомир. 2023.

У кваліфікаційній роботі розглянуто теоретичні засади організації обліку та аналізу доходів від реалізації продукції, поняття дохідності підприємства, облікового процесу та аналізу в умовах надання інформації для управлінських рішень під час виробництва та реалізації продукції.

Проведено аналіз теоретичних основ формування доходів від реалізації продукції в процесі реалізації продукції, їх економічний зміст, обліковий процес та аналіз.

Також було досліджено особливості обліку доходів від реалізації продукції, шляхи поліпшення інформаційного забезпечення господарської діяльності через бухгалтерський облік і аналіз.

У кваліфікаційній роботі було проведено економічний аналіз динаміки доходів від реалізації продукції лісогосподарського підприємства.

Загалом, виконання наукового дослідження дало змогу розробити організаційні основи облікового процесу доходів від реалізації продукції та методику аналізу ефективності господарської діяльності.

Ключові слова: дохід від реалізації, лісогосподарське підприємство, організація обліку, облікова інформація, аналіз.

Abstract

Petik K.F. Organization of accounting and analysis of income from the sale of products of forestry enterprises. - Manuscript.

Qualification work for obtaining a master's degree in specialty 071 - accounting and taxation. – Polis National University of the Ministry of Education and Science of Ukraine, Zhytomyr. 2023.

The theoretical basis of the organization of accounting and analysis of income from product sales, the concept of enterprise profitability, the accounting process and analysis in terms of providing information for management decisions during production and sales of products are considered in the qualification work.

An analysis of the theoretical foundations of the formation of income from the sale of products in the process of sale of products, their economic content, accounting process and analysis was carried out.

Also, the peculiarities of accounting of income from the sale of products, ways of improving the information provision of economic activity through accounting and analysis were also studied.

In the qualification work, an economic analysis of the dynamics of income from the sale of products of the forestry enterprise was carried out.

In general, the implementation of scientific research made it possible to develop the organizational foundations of the accounting process of income from the sale of products and the methodology of analyzing the efficiency of economic activity.

Key words: income from sales, forestry enterprise, accounting organization, accounting information, analysis.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ	9
1.1. Економічний зміст доходів від реалізації продукції	9
1.2. Організація обліку та аналізу доходів від реалізації продукції	14
1.3. Характеристика та аналіз господарської лісогосподарських підприємств	19
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І АНАЛІЗ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	25
2.1. Завдання і роль системи обліку і аналізу доходів від реалізації продукції на підприємстві	25
2.2. Облік доходів від реалізації продукції на підприємстві	27
2.3. Аналіз доходів від реалізації продукції на підприємстві	30
ВИСНОВКИ	38
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	40
ДОДАТКИ	44

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Господарська діяльність будь-якого підприємства вимагає ефективного поєднання організаційних, матеріальних, трудових та фінансових ресурсів. Цей ефект вимірюється шляхом порівняння отриманих результатів з витратами живої та уречевленої праці, необхідних для їх досягнення. Якість та обсяг виробленої продукції, продуктивність праці та рівень собівартості відображають фінансові результати діяльності. Величина доходів від реалізації продукції безпосередньо відображає всі аспекти діяльності підприємства, включаючи технологію і організацію виробництва, систему внутрішнього та зовнішнього управління та інші особливості діяльності.

У сучасний час практично кожна організація чи підприємство має за мету отримати позитивний фінансовий результат, збільшити дохід та досягнути максимального прибутку. Усі існуючі організації та підприємства виробляють продукцію, надають послуги та роботи, і створюють товари, які потім реалізуються на ринку збуту для отримання прибутку. Тому дана тема є дуже актуальною, оскільки спрямована на фінансовий результат діяльності кожного суб'єкта господарювання.

Прибутковість підприємства є одним з найважливіших показників для відображення його фінансового стану і відображає основну мету підприємницької діяльності.

Облік доходів від реалізації є невід'ємною частиною бухгалтерського обліку на підприємстві. Крім того, важливо періодично контролювати його здійснення та достовірність. Ефективний контроль допоможе не лише уникнути штрафних санкцій, а й правильно розподілити прибуток і скласти плани на майбутні витрати.

Для правильного ведення обліку та аналізу доходів необхідно дотримуватися загальновизнаних стандартів та вимог. При відповідному виконанні всіх вимог підприємство зможе проводити чіткий аналіз своєї діяльності. Через постійне використання вказаних методів тема є вкрай актуальною.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних та розробці науково-практичних рекомендацій спрямованих на удосконалення організації обліку та аналізу доходів від реалізації продукції. Це є важливою передумовою для підвищення ефективності процесів управління на лісогосподарських підприємствах України.

Для досягнення мети у кваліфікаційній роботі поставлено та вирішено наступні **завдання:**

- розкрити економічну сутність доходів від реалізації продукції;
- дослідити організацію обліку та аналізу доходів від реалізації продукції;
- провести аналіз господарської діяльності лісогосподарських підприємств;
- визначити завдання і роль системи обліку доходів від реалізації продукції;
- розглянути порядок ведення обліку основних засобів на лісогосподарських підприємствах;
- провести аналіз доходів від реалізації продукції на підприємстві.

Об’єктом дослідження є господарські операції, пов’язані з обліком і аналізом доходів від реалізації продукції на лісогосподарських підприємствах.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти обліку та аналізу доходів від реалізації продукції на лісогосподарських підприємствах.

Методи дослідження. Основні методи дослідження включають: діалектичний та абстрактно-логічний аналіз (використовується для теоретичних узагальнень результатів аналізу доходів від реалізації продукції); метод порівняння (для аналізу кількісних і якісних показників сучасного стану та економічної ефективності господарської діяльності); монографічний метод (дослідження проблем організації обліку та аналізу доходів від реалізації продукції на прикладі досліджуваного підприємства); метод моделювання та табличний аналіз.

Інформаційна база дослідження. Основу інформаційної бази дослідження склали законодавчі та нормативні документи України, положення і стандарти бухгалтерського обліку; праці вітчизняних та іноземних вчених з питань обліку та

аналізу. Водночас, для отримання практичної інформації для дослідження були використані первинні документи, форми статистичної, фінансової та податкової звітності, які були отримані безпосередньо на досліджуваному підприємстві.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що їх реалізація на практиці допоможе поліпшити методологію та організацію обліку доходів від реалізації продукції на лісогосподарських підприємствах. Впровадження результатів дослідження дозволить підвищити оперативність та аналітичність облікової інформації, розуміння фінансової звітності підприємства та зміцнити контроль за формуванням і динамікою доходів від реалізації продукції відповідно до законодавчих вимог, статуту та облікової політики на лісогосподарських підприємствах.

Структура кваліфікаційної роботи включає вступ, два розділи, висновки, список використаних джерел (38 джерел) та додатки. Загальний обсяг роботи складає 44 сторінки. У роботі міститься 10 рисунків, 5 таблиць.

РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ

1.1. Економічний зміст доходів від реалізації продукції

Функціонування будь-якого підприємства на ринкових умовах визначається його здатністю генерувати потрібний рівень доходу або прибутку. Тому аналіз чистого прибутку відіграє ключову роль в системі комплексного економічного аналізу, оскільки на його основі оцінюється ступінь досягнення основної мети діяльності підприємства. Згідно з нормативними актами України отримання прибутку визначено головною метою функціонування господарських суб'єктів.

Різні види господарської діяльності лісогосподарських підприємств, пов'язані з виробництвом і реалізацією продукції (товарів, робіт, послуг) а також фінансової та інвестиційної діяльності, оцінюються за допомогою фінансових результатів господарської діяльності.

До організаційно-технологічних особливостей лісогосподарської діяльності відносяться:

- розроблення та затвердження нормативно-правових актів з ведення лісового господарства відповідно до установленого законодавством порядку;
- поділ лісів на категорії залежно від їхніх основних функцій;
- виділення особливо захисних лісових ділянок;
- устанавлення віку стиглості деревостанів та норм використання лісових ресурсів;
- проведення лісовпорядкування.
- ведення державного лісового кадастру та обліку лісів.
- моніторинг лісів та проведення лісової сертифікації.

– здійснення інших організаційно-технічних заходів відповідно до законодавчих вимог стосовно ведення лісового господарства [16].

Сьогодні кожне підприємство, незалежно від форми власності, типу або розміру, прагне здобути максимальну економічну вигоду через фінансову діяльність та досягнення максимального прибутку. Ця мета стала основною для існування будь-якого підприємства чи організації, що відрізняється від цілей, які ставилися перед господарськими суб'єктами в минулому, коли акцент робився на виробництві продукції. Основним чинником зростання прибутковості підприємства є збільшення його доходів [2].

Дохід – це конкретна сума грошей, яку підприємство отримує від виробництва та продажу товарів або послуг протягом певного періоду часу. Він відображає результативність господарської діяльності і вибір стратегічних та тактичних рішень. Основні умови визнання доходів підприємством узагальнюються на рис. 1.1.

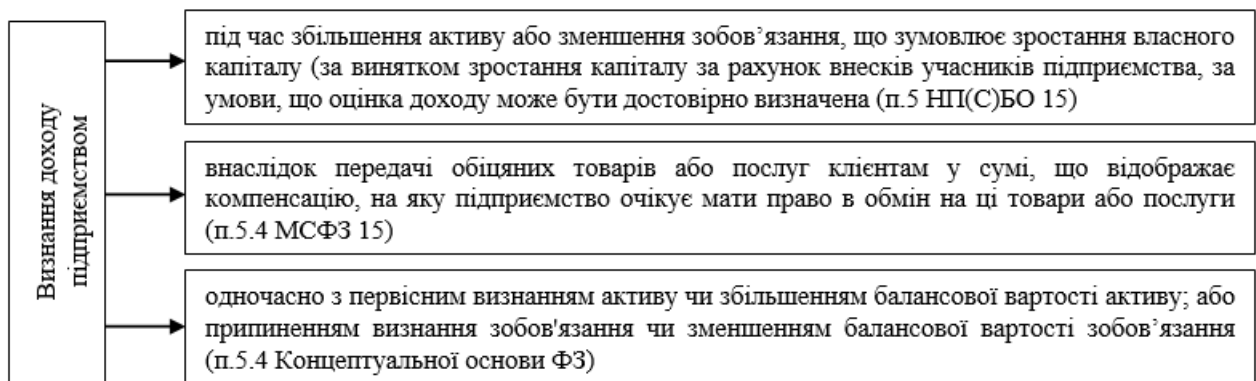

Рис. 1.1. Основні умови визнання доходів підприємством

Джерело: узагальнено автором за [8]

Дохід на підприємстві виступає як джерело подальшої діяльності, він покриває витрати виробництва, забезпечує фінансові ресурси для оплати заробітної плати працівникам та сплати державних податків. Це є важливим для життєдіяльності всіх зацікавлених сторін. Поняття доходу широко використовується в обліково-

аналітичному забезпеченні підприємства. Схема взаємозв'язку між виручкою, доходом та прибутком відповідно до вимог чинного законодавства узагальнено на рис. 1.2 [19].

Рис. 1.2 Схема взаємозв'язку між виручкою, доходом та прибутком відповідно до вимог чинного законодавства

Джерело: узагальнено автором за [19]

У бухгалтерському обліку доходи підприємства класифікуються відповідно до умов їх визнання у фінансовій звітності на наступні категорії: доходи звітного періоду, які отримані протягом звітного періоду, і доходи майбутніх періодів, які отримані після звітного періоду. На рис. 1.3 показано види доходів та їх відображення у фінансовій звітності.

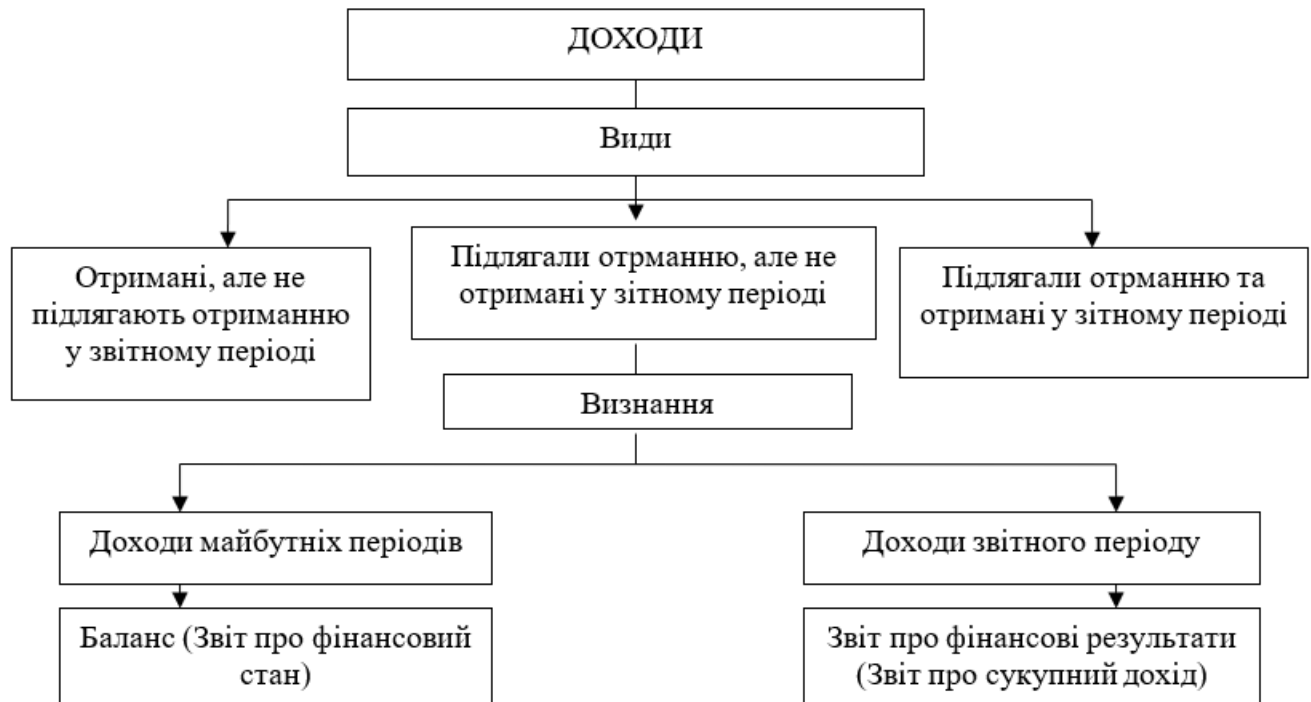

Рис. 1.3. Умови визнання та відображення доходів у фінансовій звітності підприємства

Джерело: узагальнено автором за [14]

Отже, економічна суть доходів полягає в генерації прибутку та відшкодуванні витрат, пов'язаних з веденням діяльності. Це означає, що доходи є результатом продажу товарів або послуг, які компенсують витрати на виробництво, збут та управління. Одночасно доходи сприяють збільшенню власного капіталу підприємства та можуть бути використані для розвитку бізнесу. Отже, економічна сутність доходів полягає в їх ролі в генерації прибутку та управління фінансовою діяльністю підприємства.

Моніторинг доходів лісгосподарських підприємств здійснюється у двох рівнях. На першому рівні виконуються завдання вибору об'єкта моніторингу, формування системи оцінних показників та збирання даних, а на другому рівні здійснюється обробка даних та виявлення чинників зміни стану об'єкта.

Система моніторингу базується на загальній моделі фінансового результату з урахуванням їхніх видів та чинників, що формують доходи та витрати лісогосподарських підприємств. Один з ключових аспектів моніторингу полягає у виборі виду фінансових результатів та визначенні даних, які формують відповідну інформаційну підсистему лісогосподарських підприємств.

Моніторинг доходів лісогосподарських підприємств є важливим інструментом для прийняття рішень на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях управління фінансовими результатами підприємства. Його основна мета полягає в забезпеченні зворотного зв'язку в загальному процесі управління фінансовими результатами лісогосподарських підприємств. Врахування суттєвих характеристик моніторингу, типів фінансових результатів та рівня управлінських рішень сприятиме оптимізації управлінських рішень щодо формування та використання фінансових результатів підприємства.

В умовах сьогодення, ефективність фінансової діяльності лісогосподарських підприємств визначається досягнутими фінансовими результатами. Щоб визначити фінансовий результат діяльності підприємства за звітний період, необхідно порівняти доходи та витрати, понесені для отримання цих доходів. Такий аналіз допомагає виявити ефективність використання ресурсів та здобуття прибутку.

Державні лісогосподарські підприємства мають вирішальне значення для соціально-економічного розвитку країни через свій потенціал та результати діяльності. Однак у сучасних умовах їх стабільність може бути під загрозою через різні фактори, що може негативно впливати на їх функціонування. Враховуючи, що основною метою їх діяльності є отримання та максимізація прибутку, необхідно бути уважним та компетентним у формуванні доходів та витрат, аналізуючи фактори, які впливають на їх фінансовий результат. Кінцеві результати діяльності лісогосподарських підприємств мають вплив не лише на їхню економічну ситуацію, але й на загальний рівень виробництва і споживання в суспільстві. Фінансовий результат, який виражається прибутком чи збитком, є одним з важливих показників

господарської активності лісогосподарських підприємств і підлягає увазі бухгалтерського обліку.

1.2. Організація обліку та аналізу доходів від реалізації продукції

Обліково-аналітична система лісогосподарського підприємства – це комплексна система, яка ґрунтується на даних бухгалтерського обліку, включаючи оперативні дані, та використовує різноманітні джерела інформації, такі як статистична, виробнича та довідкова, для проведення економічного аналізу. Ця система забезпечує збір, обробку та оцінку всієї цієї інформації, яку використовують для прийняття управлінських рішень на різних рівнях - як стратегічному, так і оперативному [32].

Слід зауважити, що обліково-аналітичне забезпечення є неодмінною частиною загальної системи управління, воно ґрунтується виключно на даних бухгалтерського обліку і здійснюється співробітниками бухгалтерії лісогосподарського підприємства. Основна мета полягає в поєднанні облікових та аналітичних операцій в єдиний процес, здійсненні оперативного мікроаналізу, забезпеченні безперервності цього процесу та використанні його результатів для вироблення рекомендацій для управлінських рішень [1]. При цьому загальна методологія і нормативні положення обліку та аналізу покращуються для раціонального використання у єдиної обліково-аналітичної системи.

Метою обліково-аналітичної системи є визначення остаточного результату діяльності суб'єкта господарювання в строках, придатних для керівників, а також забезпечення контролю за використанням ресурсів на рівні підприємства та центрів відповідальності [38].

Організація обліку доходів від реалізації продукції – це систематичний процес фіксації, обліку та аналізу всіх доходів, отриманих підприємством внаслідок продажу

своєї продукції або надання послуг. Цей процес включає в себе документування усіх операцій з реалізації продукції, визначення фактичних доходів, створення фінансових звітів, а також аналіз доходів для прийняття управлінських рішень. Організація обліку доходів є важливою складовою фінансового управління підприємством, спрямованою на забезпечення точності та достовірності фінансової звітності, оптимального використання ресурсів та формування стратегій збільшення прибутковості.

Серед усіх об'єктів обліку, витрати та доходи є одними з найскладніших і найважливіших для підприємства. Тому важливим завданням практичної бухгалтерської роботи є теоретичне обґрунтування концепції витрат і доходів, включаючи їх складові, що дозволить належним чином задовольнити потреби управління підприємством.

Однією з основних цілей обліку доходів є забезпечення вичерпної, достовірної та порівняльної інформації про доходи підприємства за певний звітний період для виявлення тенденцій та закономірностей, яким підпорядкований цей показник. Ця інформація дозволяє менеджерам верхнього рівня управління (директорам, головним інженерам, начальникам виробничих відділів) приймати рішення щодо збільшення масштабів найбільш прибуткової діяльності, в межах можливостей (наприклад, лісового фонду обмеженого підприємства), зменшення або припинення іншої діяльності, а також пошуку шляхів підвищення доходності окремих видів діяльності.

Для успішного управління лісовим господарством ключовим є розробка стратегічних заходів, спрямованих на виважене використання природних ресурсів, поліпшення якості життя та збереження екологічної рівноваги. Аналіз вигод від використання лісових ресурсів та їх внесок у формування національного багатства можливий лише за умови, якщо проводиться достовірний облік цих ресурсів. Облікова інформація має ключове значення для управління лісогосподарськими підприємствами. Успішність їх діяльності в значній мірі залежить від правильної оцінки вартості та собівартості продукції, яку реалізують покупці [11].

Модель елементів концептуальної основи обліку витрат і доходів узагальнено на рис. 1.4.

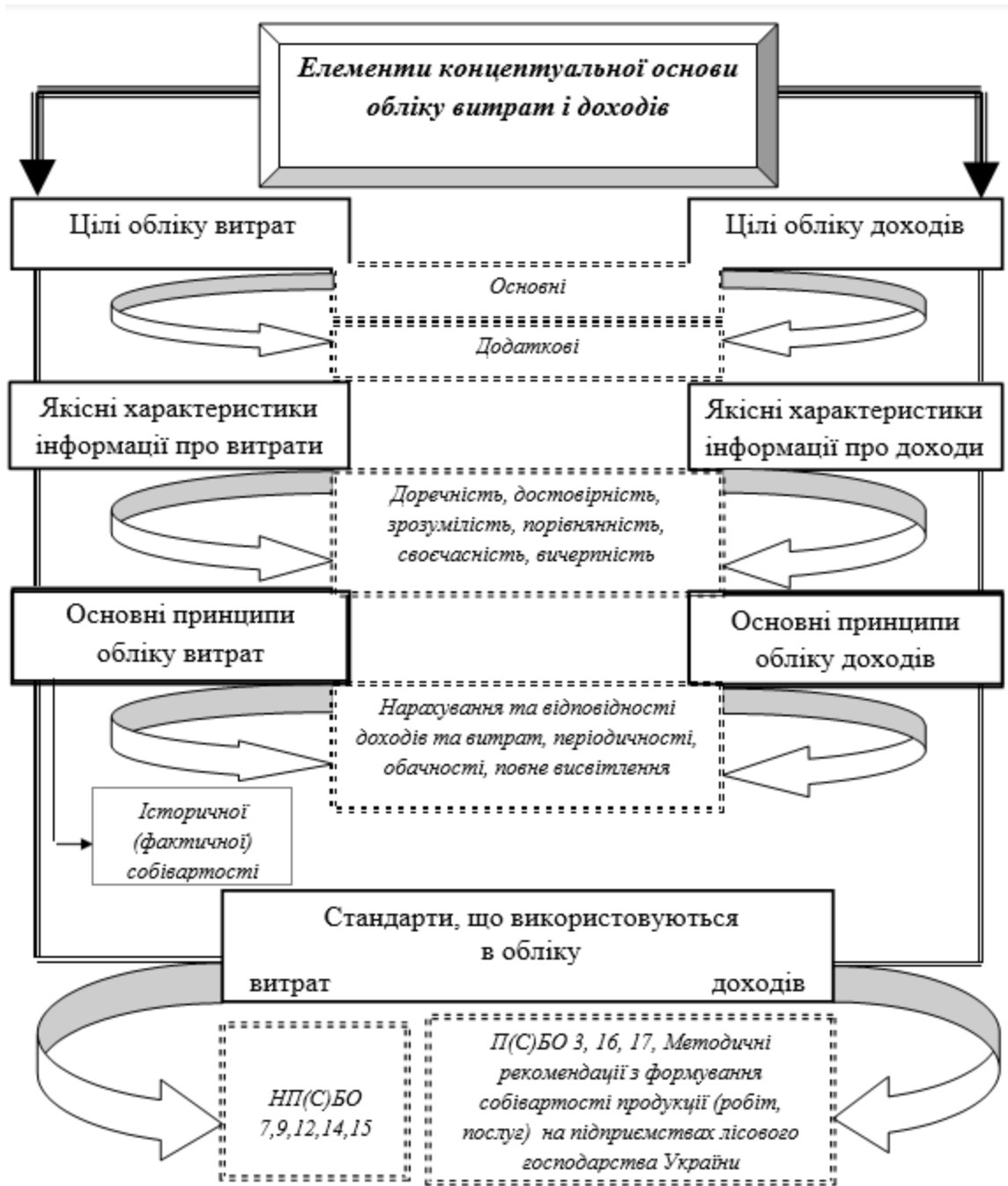

Рис. 1.4. Модель елементів концептуальної основи обліку витрат і доходів

Джерело: узагальнено автором за [21]

З використанням концептуалізації обліку можливе встановлення методів формування витрат і доходів, які є значущими показниками фінансової діяльності підприємства. Окрім того, розглядаючи елементи концептуальної основи, зображені на рисунку 1.4, та враховуючи специфіку лісогосподарських підприємств, ми побудували модель концепції обліку їх витрат і доходів, яку можна побачити на рис. 1.5.

Рис. 1.5. Концепція обліку витрат і доходів лісогосподарського підприємства

Джерело: узагальнено автором за [21]

Згідно з рис. 1.5, для ефективної організації обліку витрат і доходів підприємства необхідно враховувати різноманітні об'єктивні і суб'єктивні фактори, які у кінцевому результаті сприяють досягненню цілей підсистем обліку витрат і доходів (фінансової, управлінської, стратегічної). Останні породжують певні принципи обліку, які, в свою чергу, визначають закономірності їх функціонування.

Таким чином, система обліку є складним механізмом, що складається з взаємодоповнюючих підсистем. Професійна теоретична концепція є важливою для раціональної організації системи обліку витрат і доходів підприємств, зокрема лісогосподарських, і створює надійну підставу для їх стратегічного управління в умовах змінливого і невизначеного ринкового середовища.

Організація аналізу доходів від реалізації продукції – це систематичний процес оцінки та вивчення фінансових результатів, отриманих від реалізації продукції підприємством. Цей процес включає в себе збір та аналіз фінансових даних, вихідну інформацію про реалізовані обсяги та доходи, а також чинники, які впливають на упередження доходів – цінові стратегії, ринкові умови тощо. Аналіз доходів від реалізації продукції допомагає підприємству визначити ефективність діяльності, виявити тенденції в обсягах та доходах, здійснювати прогнозування та приймати обґрунтовані управлінські рішення для підвищення прибутковості та фінансової стійкості.

Аналіз доходів від реалізації продукції допомагає підприємству розуміти джерела доходів, ефективність ціноутворення, реагувати на зміни на ринку та приймати обґрунтовані управлінські рішення для досягнення фінансової стійкості та підвищення прибутковості.

1.3. Характеристика та аналіз господарської лісогосподарських підприємств

Лісогосподарські підприємства грають важливу роль в збереженні та ефективному використанні лісових ресурсів, забезпечуючи стійкий розвиток галузі та забезпечення потреб населення у лісових матеріалах.

Лісогосподарські підприємства – це підприємства, основна діяльність яких пов'язана з господарським використанням лісових ресурсів. Основні функції лісогосподарських підприємств включають лісорозведення, лісову розвідку, вирощування і догляд за лісом, заготівлю деревини, транспортування, переробку та збут лісоматеріалів.

Крім того, лісогосподарські підприємства займаються збереженням екосистем лісів, впровадженням заходів щодо відновлення лісових масивів, контролем за виробництвом і реалізацією лісопродукції з дотриманням екологічних та природоохоронних вимог.

Об'єктом дослідження є Філія «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України». Динаміка активів Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України» за 2020-2022 роки наведена в табл. 1.1. Наочно динаміку активів Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України» за 2020-2022 роки наведена на рис. 1.6.

Аналіз основних показників економічного потенціалу Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” дав наступні результати. Загальна сума активів в 2022 році збільшилась порівняно з 2020 роком на 14131.0 тис. грн. (34.56 %), а в порівнянні з 2021 роком збільшення склало 11278.0 тис. грн. (25.79 %) та дорівнювала 55014.0 тис. грн. Це відбулось внаслідок збільшення необоротних активів Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” за останні три роки на 12439,0 тис. грн. и (70,14 %), а порівняно з 2021 роком необоротні активи

Таблиця 1.1

**Динаміка активів Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” за
2020-2022 роки**

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від			
	2020	2021	2022	2020 р.		2020 р.	
				абс. тис,грн,	відн. %	абс. тис,грн,	відн. %
Нематеріальні активи	10,0	8,0	5,0	-5,0	-50,00	-3,0	-37,50
Незавершені капітальні інвестиції	775,0	1778,0	1778,0	1003,0	129,42	0,0	0,00
Основні засоби	16949,0	19011,0	28390,0	11441,0	67,50	9379,0	49,33
Необоротні активи	17734,0	20797,0	30173,0	12439,0	70,14	9376,0	45,08
Запаси	17750,0	17444,0	18649,0	899,0	5,06	1205,0	6,91
Дебіторська заборгованість за товари і послуги	1830,0	3752,0	5769,0	3939,0	215,25	2017,0	53,76
Дебіторська заборгованість за виданими авансами	16,0	7,0	26,0	10,0	62,50	19,0	271,43
Дебіторська заборгованість з бюджетом	2744,0	277,0	0,0	-2744,0	-100,00	-277,0	-100,00
Інша поточна дебіторська заборгованість	250,0	655,0	397,0	147,0	58,80	-258,0	-39,39
Гроші та їх еквіваленти	558,0	803,0	0,0	-558,0	-100,00	-803,0	-100,00
Оборотні активи	23149,0	22939,0	24841,0	1692,0	7,31	1902,0	8,29
Активи	40883,0	43736,0	55014,0	14131,0	34,56	11278,0	25,79

Джерело: узагальнено автором на основі фінансової звітності Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України».

збільшилися на 9376,0 тис. грн. (45,08 %). У складі необоротних активів найбільшого збільшення зазнала сума основних засобів. Вона зросла протягом 2020-2022 років на 11441,0 тис. грн. (67,50 %), а протягом останніх двох років, що аналізуються, ріст склав 9379,0 тис. грн. (49,33 %).

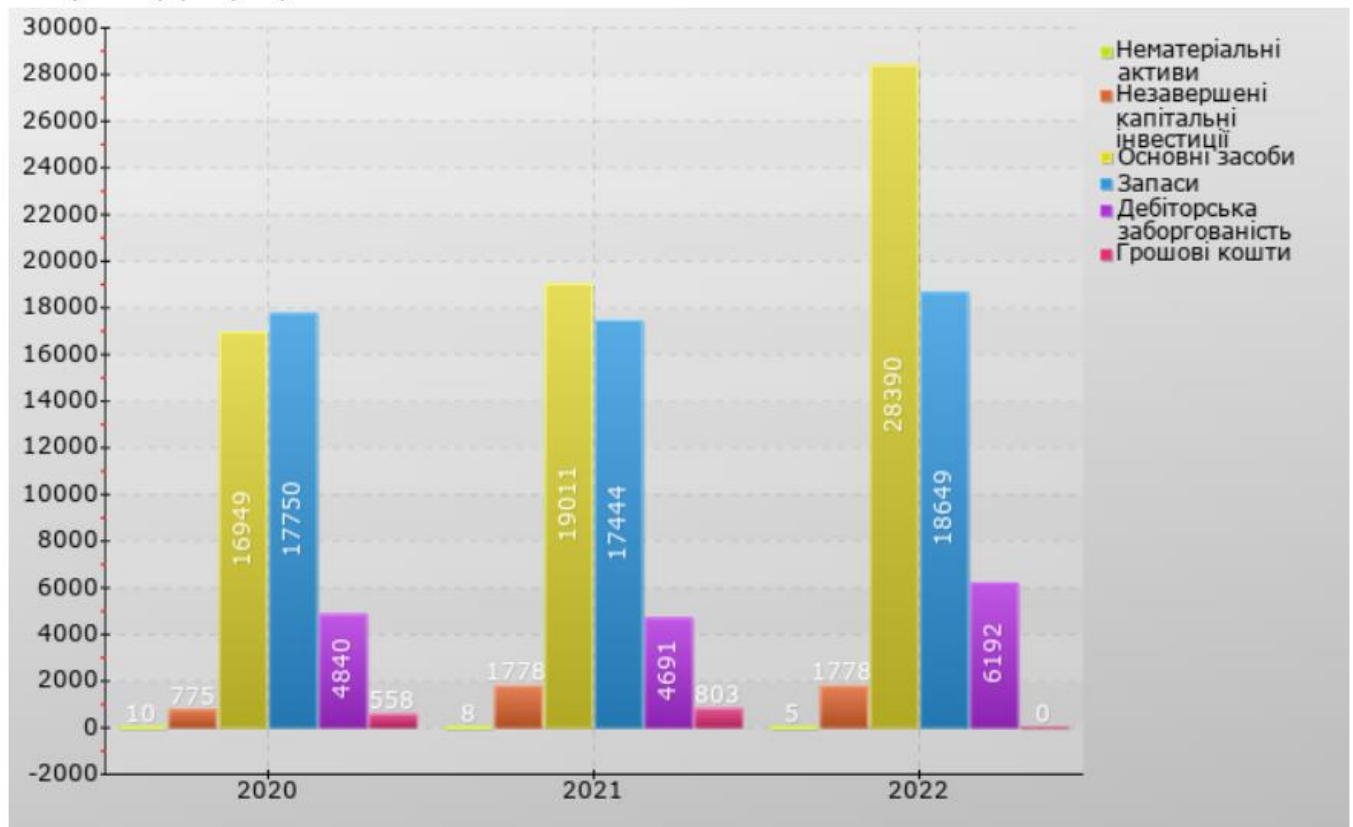

Рис. 1.6. Динаміка активів Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України» за 2020-2022 роки

Джерело: узагальнено автором на основі фінансової звітності Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України».

Аналіз стану оборотних активів Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” показав, що їх сума за 2020-2022 роки зросла на 1692,0 тис. грн. (7,31 %), а протягом 2021-2022 років збільшення склало 1902,0 тис. грн. (8,29 %). Ці зміни в оборотних активах сталися завдяки зростанню вартості дебіторської заборгованості за товари і послуги. Вона зросла протягом 2020-2022 років на 3939,0 тис. грн. (215,25 %), а протягом останніх двох років, що аналізуються, ріст склав 2017,0 тис. грн. (53,76 %). Таку ж тенденцію до збільшення обсягу як і вся сума оборотних активів мали: запаси на 899,0 тис. грн. (5,06 %), дебіторська заборгованість за виданими авансами на 10,0 тис. грн. (62,50 %), інша поточна дебіторська заборгованість на 147,0 тис. грн. (58,80 %). В той же час в складі оборотних активів протягом 2020-2022

років скоротилась вартість дебіторської заборгованості з бюджетом на -2744,0 тис. грн. (-100,00 %), грошей та їх еквівалентів на -558,0 тис. грн. (-100,00 %).

На наступному етапі аналізу балансу Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України» здійснимо оцінку показників пасиву за 2020-2022 роки за допомогою табл. 1.2.

Таблиця 1.2

Динаміка пасивів Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” за 2020-2022 роки

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від			
	2020	2021	2022	2020 р.		2020 р.	
				абс. тис. грн	відн. %	абс. тис. грн	відн. %
1	2	3	4	5	6	7	8
Зареєстрований капітал	6725,0	6725,0	6725,0	0,0	0,00	0,0	0,00
Капітал у дооцінках	894,0	894,0	894,0	0,0	0,00	0,0	0,00
Додатковий капітал	8958,0	9111,0	9831,0	873,0	9,75	720,0	7,90
Нерозподілений прибуток	134,0	28,0	-9761,0	-9895,0	-	-9789,0	-
Власний капітал	16711,0	16758,0	7689,0	-9022,0	-53,99	-9069,0	-54,12
Інші довгострокові зобов'язання	0,0	948,0	890,0	890,0	-	-58,0	-6,12
Довгострокові зобов'язання	0,0	948,0	890,0	890,0	-	-58,0	-6,12
Поточна кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	13594,0	8064,0	18460,0	4866,0	35,80	10396,0	-128,92
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	3467,0	4093,0	17172,0	13705,0	395,30	13079,0	319,55
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками зі страхування	377,0	509,0	841,0	464,0	123,08	332,0	65,23

Продовження табл. 1.3

1	2	3	4	5	6	7	8
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками оплати праці	5030,0	4985,0	9310,0	4280,0	85,09	4325,0	86,76
Поточні забезпечення	1002,0	7412,0	0,0	-1002,0	100	-7412,0	100
Доходи майбутніх періодів	656,0	578,0	499,0	-157,0	-23,93	-79,0	-13,67
Інші поточні зобов'язання	46,0	46,0	153,0	107,0	-232,61	107,0	-232,61
Поточні зобов'язання	24172,0	26030,0	46435,0	22263,0	92,10	20405,0	78,39
Пасив	40883,0	43736,0	55014,0	14131,0	34,56	11278,0	25,79

Джерело: узагальнено автором на основі фінансової звітності Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України».

За результатами аналізу показників джерел фінансування ресурсів Філія «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України» можна зробити наступні висновки. Вся сума пасивів в 2022 році дорівнювала 55014,0 тис. грн. Вона збільшилась при порівнянні з 2020 роком на 14131,0 тис. грн. (34,56 %), а якщо порівнювати з 2021 роком збільшення склало 11278,0 тис. грн. (25,79 %).

Така динаміка відбулась завдяки зменшенню власного капіталу Філія «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України» за останні три роки на -9022,0 тис. грн. (-53,99 %), а порівняно з 2021 роком власний капітал зменшився на -9069,0 тис. грн. (-54,12 %). Серед власного капіталу найбільше зменшення мала вартість нерозподіленого прибутку. Цей показник скоротився за 2020-2022 роки на -9895,0 тис. грн., а за останні два роки, які оцінюються, зменшення склало -9789,0 тис. грн. Разом з тим в загальному обсязі власного капіталу в період 2020-2022 років збільшилась сума додаткового капіталу на 873,0 тис. грн. (9,75 %).

Наочно динаміка пасивів Філія «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України» за 2020-2022 роки представлена на рис. 1.7.

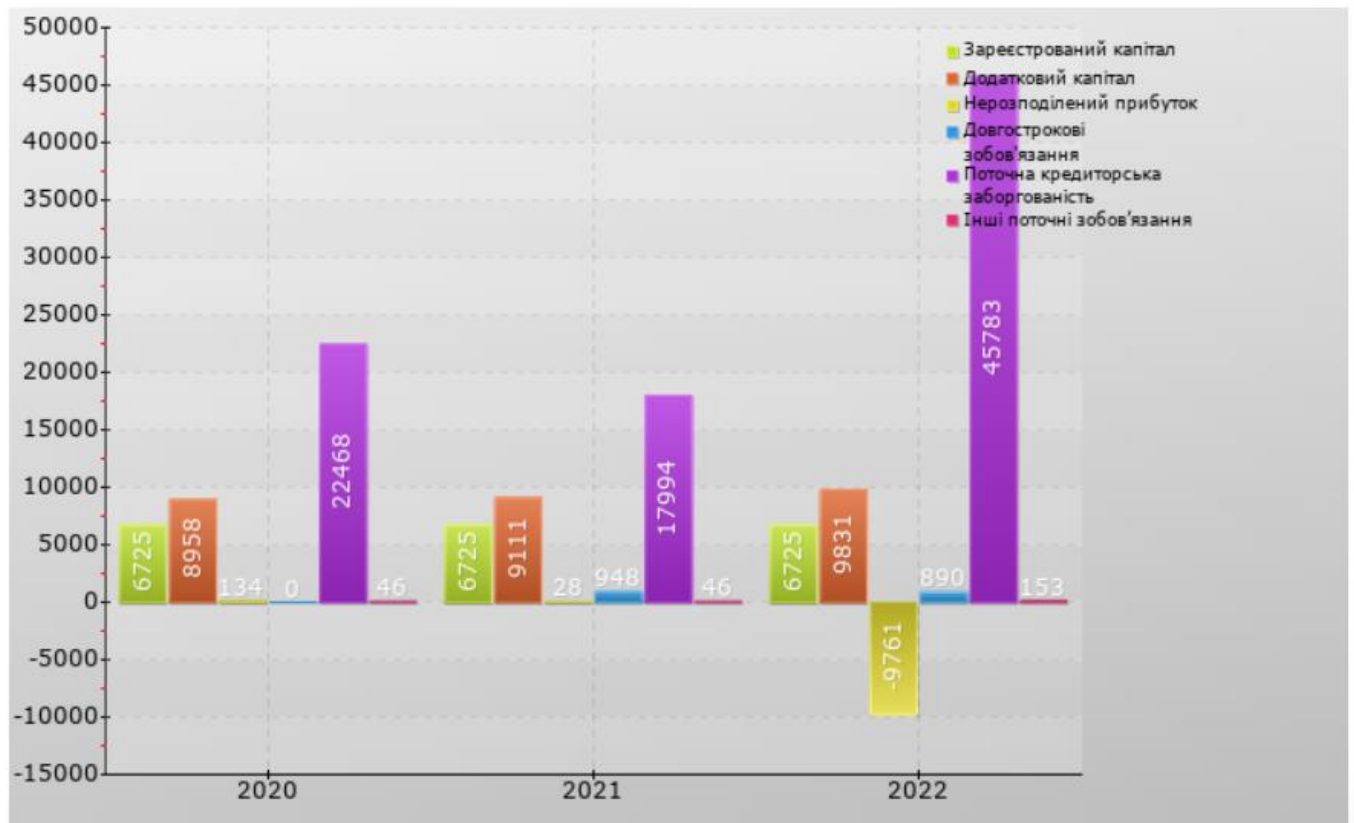

Рис. 1.7. Динаміка активів Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України» за 2020-2022 роки

Джерело: узагальнено автором на основі фінансової звітності Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України».

В 2022 році Філія «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України» мало в складі капіталу 890,0 тис. грн. довгострокових зобов'язань і забезпечень, що на 890,0 тис. грн. більше, ніж в 2020 році та на -58,0 тис. грн. (-6,12 %) менше, ніж в 2021 році.

На зміну загальної суми пасивів також вплинуло зростання об'єму поточних зобов'язань та забезпечень. Їх вартість дорівнювала в 2022 році – 46435,0 тис. грн. і протягом аналізованого періоду підвищилась на 22263,0 тис. грн., що склало 92,10 % та на 20405,0 тис. грн. (78,39 %) за два останні роки. На зміні цього показника максимально позначився приріст поточних забезпечень. За 2020-2022 роки він склав -1002,0 тис. грн. та -7412,0 тис. грн., порівнюючи 2021-2022 роки. Такого ж падіння зазнав показник доходів майбутніх періодів - на -157,0 тис. грн.

РОЗДІЛ 2. ОБЛІК І АНАЛІЗ ДОХОДІВ ВІД РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОДУКЦІЇ ЛІСОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

2.1. Завдання і роль системи обліку і аналізу доходів від реалізації продукції на підприємстві

Система обліку доходів від реалізації продукції на лісогосподарських підприємствах – це комплекс методів, процедур, технологій та внутрішніх правил, що використовуються для систематичного збору, обробки, аналізу та представлення фінансової інформації про доходи, отримані від реалізації продукції лісового господарства. Ця система включає в себе методи обліку, управлінського обліку, податкового обліку, аналізу та аудиту, спрямовані на забезпечення ефективного контролю та управління доходами підприємства з метою прийняття обґрунтованих управлінських рішень.

Система обліку доходів від реалізації продукції на лісогосподарських підприємствах відіграє кілька важливих ролей і має декілька завдань:

1. Система обліку допомагає вести облік доходів від реалізації продукції, що є важливим для внутрішнього керівництва та для звітності перед податковими та іншими державними органами.

2. Шляхом систематичного обліку доходів підприємство може здійснювати аналіз ефективності своєї діяльності, визначати прибутковість окремих видів продукції, виявляти та усувати фактори, що призводять до неефективності.

3. Облік доходів забезпечує можливість ефективного планування та контролю за реалізацією продукції, визначає прибуток, дозволяє вчасно виявляти відхилення від планових показників, та приймати відповідні управлінські рішення.

4. Наявність системи обліку дозволяє вести податковий облік та забезпечувати своєчасну сплату податків, а також проводити фінансове планування підприємства.

Отже, система обліку доходів від реалізації продукції на лісогосподарських підприємствах допомагає забезпечувати якісний управлінський та фінансовий облік, аналіз, планування та контроль за фінансовою діяльністю.

Система аналізу доходів від реалізації продукції на лісогосподарських підприємствах – це комплекс методів та інструментів, що використовуються для збору, обробки і вивчення фінансової та економічної інформації про доходи, отримані за реалізацію лісової продукції. Ця система дозволяє проводити аналіз ефективності та рентабельності виробництва, виявляти тенденції у реалізації, виявляти можливості для підвищення прибутковості, а також ризики та прогнозування подальшого розвитку доходів підприємства.

Завдання та роль системи аналізу доходів від реалізації продукції на лісогосподарському підприємстві полягають у декількох важливих аспектах:

1. Система аналізу допомагає визначити ефективність виробництва на підприємстві шляхом визначення прибутковості та рентабельності окремих видів продукції.

2. Дозволяє проводити аналіз виробництва та реалізації продукції, виявляти тенденції та здійснювати прогнозування доходів для подальшого управлінського планування.

3. Система аналізу дозволяє виявляти можливі ризики та небезпеки, які можуть вплинути на доходи від реалізації продукції та вживати кроки для їх роз'яснення.

4. Шляхом аналізу доходів можна визначити оптимальні ресурси для виробництва продукції та управління їх витратами.

Отже, система аналізу доходів від реалізації продукції на лісогосподарському підприємстві виконує важливі завдання удосконалення фінансового управління, прийняття стратегічних управлінських рішень та забезпечення стійкого розвитку підприємства.

2.2. Облік доходів від реалізації продукції на підприємстві

Для успішного керування діяльністю власники та менеджери повинні мати доступ до економічної інформації, яка відповідає їх потребам. Надійну, точну, оперативну та повну інформацію для цього надає система бухгалтерського обліку. Важливою складовою цієї інформаційної системи є облік доходів від реалізації продукції та їх відображення у фінансовій звітності.

Технологічний процес бухгалтерського обліку починається з реєстрації фактів, дій та подій з метою отримання інформації про господарські операції. Постійний та систематичний контроль за всіма господарськими операціями на підприємстві здійснюється через документування. Документація виступає як спосіб первинного реєстрування діяльності підприємства і є важливим елементом бухгалтерського обліку. Без належно виконаної документації неможливий бухгалтерський запис, а також це впливає на повноту та достовірність облікової інформації.

Первинний облік є початковим етапом облікового процесу. Вимоги до змісту та порядку реєстрації інформації в первинних документах визначають способи, за якими реалізується функціональне призначення первинного обліку. Згідно з розробленим Наказом про облікову політику, затверджується перелік первинних документів та облікових реєстрів, що використовуються підприємством в практичній діяльності та офіційно затверджені відповідними державними органами. В Положенні про облікову політику представлений робочий план рахунків Філії “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України”. Особливістю документування операцій з витратами, доходами та фінансовими результатами підприємства є те, що для них не існують затверджених типових форм документів [25].

Для відображення доходів від реалізації та інших операційних доходів у Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” використовуються першоджерела, такі як рахунки-фактури, товарно-транспортні накладні, акти

інвентаризації, порівняльні відомості, прибуткові касові ордери, платіжні доручення виписки банку, довідки і розрахунки від бухгалтерії та інші подібні документи.

В обліку використання прибутку, інформація зазвичай відображається на підставі розрахунків та довідок бухгалтерії. Рух цих документів відбувається згідно з розробленим графіком документообігу, який затверджений і використовується на підприємстві відповідно до Положення про облікову політику.

Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” утримує взаємовідносини з юридичними та фізичними особами, з якими вони здійснюють угоди купівлі-продажу і надання послуг. У цих угодах зазначаються зобов’язання лицаря, як продавця, щодо обсягів та умов поставки продукції чи надання послуг, а також зобов’язання покупця щодо прийняття продукції чи послуг. Дуже важливими умовами угоди є ціна товару, терміни поставки, розрахунків та умови оплати, оскільки ці умови можуть бути ключовими у вирішенні спорів або претензій. Розрахункові відносини між сторонами виникають у процесі господарської діяльності підприємства і передбачають укладання договорів купівлі-продажу товарів і послуг, а також угод про надання різних послуг або виконання робіт.

У ринкових умовах Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” проводить виробничо-торговельну діяльність з метою прибутку. Аналіз економічної діяльності дозволяє враховувати загальні тенденції економіки та виявляти можливості для підвищення ефективності виробництва. Сучасні методи економічних досліджень та фінансовий аналіз дозволяють точно та всебічно оцінювати результати господарської діяльності підприємства.

Основна мета Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” полягає в здійсненні отримання прибутку, що в свою чергу дозволить оцінити можливості господарства щодо забезпечення подальшого розвитку та розширення діяльності без потреби в залученні зовнішніх джерел фінансування. Також це дозволить передбачити потік грошових коштів в майбутньому, що пов'язаний з вимогами засновників, які надали капітал підприємству.

Модель організації обліку витрат та доходів зображена на рис. 2.1.

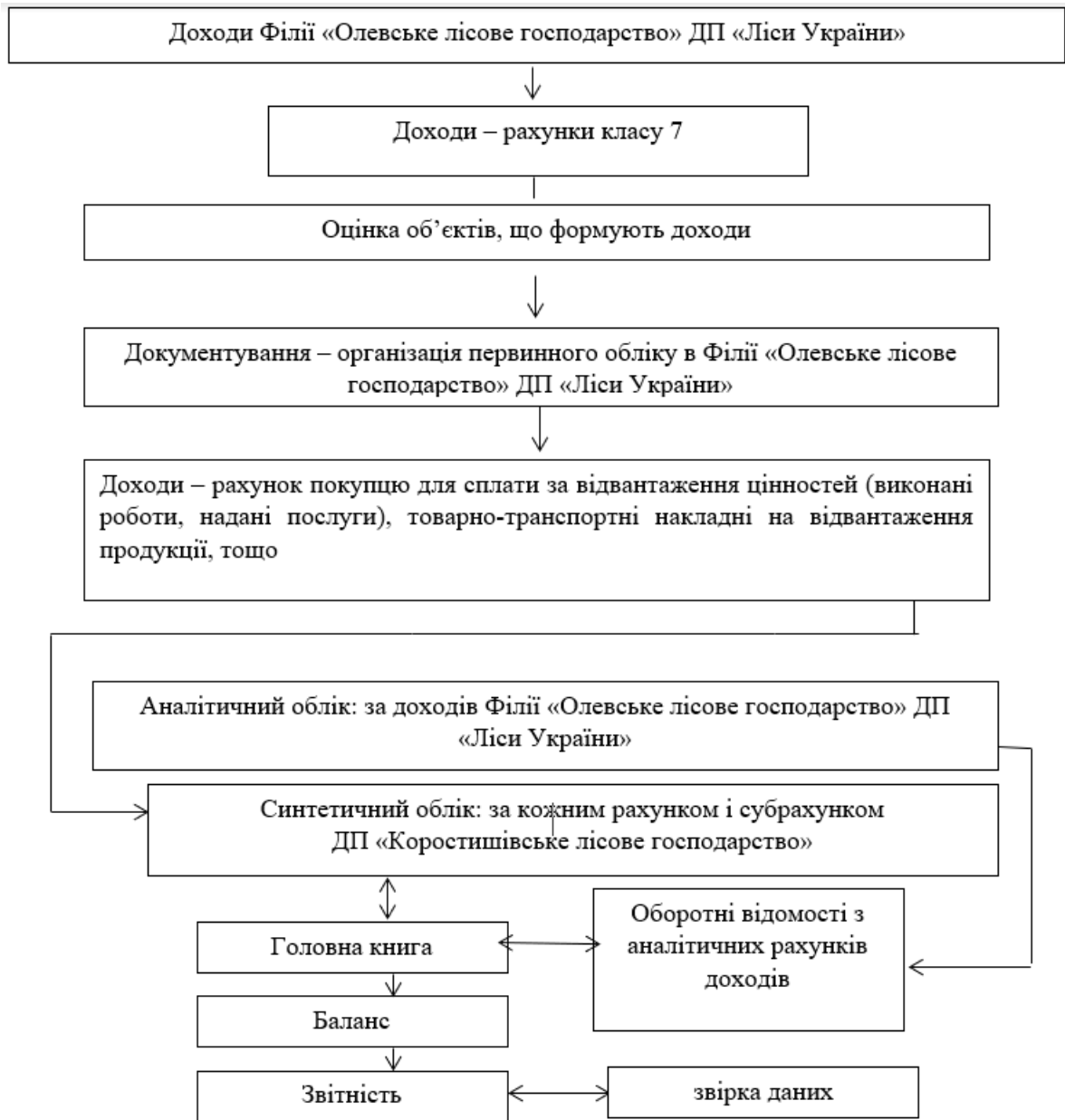

Рис. 2.1. Модель організації обліку витрат та доходів на підприємстві

Джерело: узагальнено автором

Організація облікового процесу впливає на ефективне управління суб'єктом господарювання. Однак, без належної системи господарського контролю, навіть якісно ведений бухгалтерський облік може виявитися неефективним для

управлінських рішень. Якість бухгалтерського обліку та його ефективність забезпечується систематичним проведенням контролю.

2.3. Аналіз доходів від реалізації продукції на підприємстві

Аналіз доходів від реалізації продукції, робіт та послуг є важливою складовою економічної стратегії підприємства і спрямований на забезпечення відшкодування постійних та змінних витрат, своєчасну оплату податків та отримання прибутку. Досягнення цих цілей пов'язане з обґрунтуванням цін на послуги, укладенням комерційних угод з партнерами, установленням стимулюючих цін для збільшення попиту та формуванням оптимального асортименту послуг, що відповідають потребам споживачів.

Забезпечення аналізу доходів на організаційному рівні передбачає проведення науково обґрунтованого аналітичного процесу, залучення аналітиків та використання сучасної техніки. Цей процес має бути систематичним та відповідати визначеним цілям. В результаті дослідження визначені основні етапи аналітичного процесу: підготовчий, аналітична обробка даних з використанням різних методів та технічних прийомів, заключний етап, завершальний із узагальненням аналітичної інформації та формуванням висновків і рекомендацій.

Етапи аналізу доходів від реалізації продукції, робіт та послуг в Філії "Олевське лісове господарство" ДП "Ліси України" можуть бути наступними:

1. Збір необхідних фінансових та економічних показників щодо доходів від реалізації продукції, робіт та послуг, включаючи дані про обсяги продукції, ціни, обсяги реалізації тощо.

2. Аналітична обробка даних – використання різних методів аналізу для виявлення тенденцій у доходах, визначення їхнього впливу на загальний фінансовий результат, ідентифікації факторів, що впливають на доходи.

3. Аналіз динаміки обсягів реалізації, рентабельності продукції та доходів, включаючи оцінку кожного виду продукції, робіт та послуг окремо.

4. Ідентифікація можливостей та факторів, що сприяють збільшенню доходів, а також виявлення слабких місць у реалізації і формування рішень щодо оптимізації цих процесів.

5. Розробка рекомендацій та плану дій на основі обробки аналітичних даних розробка рекомендацій з метою покращення процесів реалізації продукції та формування плану дій для підвищення доходів в майбутньому.

Ці етапи дозволяють усвідомлено визначити напрямки покращення управління доходами та прийняти обґрунтовані управлінські рішення для підвищення фінансової ефективності підприємства.

Динаміка активів Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” за 2020-2022 роки наведена в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

**Динаміка фінансових результатів Філія “Олевське лісове господарство” ДП
“Ліси України” за 2020-2022 роки**

Показники	Роки			Відхилення 2022 р. від			
	2020	2021	2022	2020 р.		2021 р.	
				абс. тис. грн	відн. %	абс. тис. грн	відн. %
1	2	3	4	5	6	7	8
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	75912,0	130425,0	165116,0	89204,0	117,51	34691,0	26,60
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	55004,0	102626,0	135187,0	80183,0	145,78	32561,0	31,73
Валовий прибуток (збиток)	20908,0	27799,0	29929,0	9021,0	43,15	2130,0	7,66
Інші операційні доходи	1591,0	1466,0	557,0	-1034,0	-64,99	-909,0	-62,01
Адміністративні витрати	6061,0	10433,0	11829,0	5768,0	95,17	1396,0	13,38
Витрати на збут	10709,0	7754,0	8761,0	-1948,0	-18,19	1007,0	12,99

Продовження табл. 2.1

1	2	3	4	5	6	7	8
Інші операційні витрати	5634,0	9336,0	19627,0	13993,0	248,37	10291,0	110,23
Фінансовий результат від операційної діяльності	95,0	1742,0	-9731,0	-9826,0	-10343,16	-	11473,0
Інші доходи	68,0	850,0	1047,0	979,0	1439,71	197,0	23,18
Фінансові витрати	18,0	50,0	141,0	123,0	683,33	91,0	182,00
Фінансовий результат до оподаткування	145,0	2542,0	-8825,0	-8970,0	-6186,21	-	11367,0
Витрати з податку на прибуток	45,0	557,0	964,0	919,0	2042,22	407,0	73,07
Чистий прибуток (збиток)	100,0	1985,0	-9789,0	-9889,0	-9889,00	-	11774,0

Джерело: узагальнено автором на основі фінансової звітності Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України».

Наочно динаміка фінансових результатів Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” за 2020-2022 роки представлена на рис. 2.2.

За результатами аналізу фінансових результатів діяльності Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” за 2020-2022 роки можна зробити наступні висновки. Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) в 2022 році склав 165116,0 тис. грн., що на 89204,0 тис. грн. більше порівняно з 2020 роком і на 34691,0 тис. грн. більше ніж в 2021 році. В той же час собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) зросла за останні три роки на 80183,0 тис. грн. і дорівнювала 135187,0 тис. грн. Впродовж 2021-2022 років підвищення цього показника склало 32561,0 тис. грн. Це призвело до отримання в 2022 році валового прибутку в сумі 29929,0 тис. грн., що на 9021,0 тис. грн. (43,15 %) більше за валовий фінансовий результат Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” в 2020 році. А за останні два роки валовий прибуток виріс на 2130,0 тис. грн. (7,66 %).

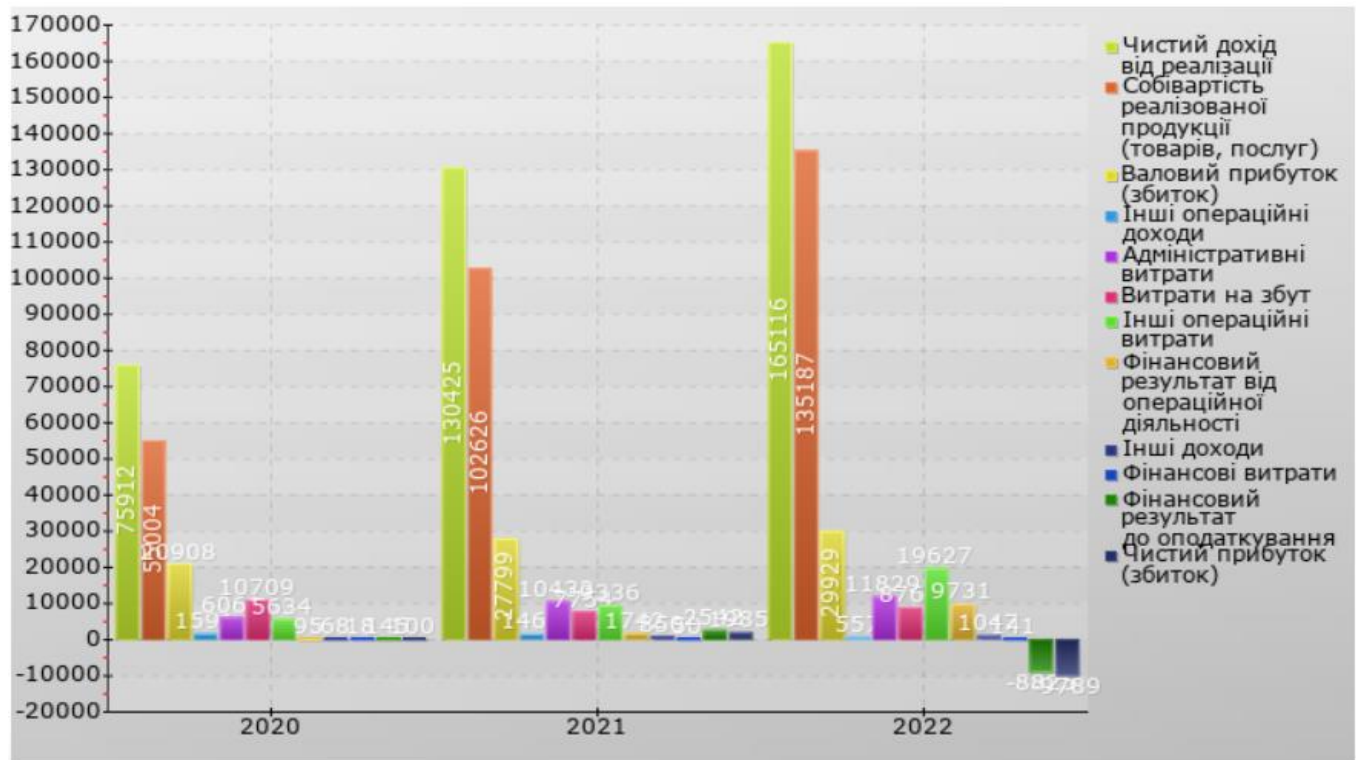

Рис. 2.2. Динаміка фінансових результатів Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” за 2020-2022 роки

Джерело: узагальнено автором на основі фінансової звітності Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України».

В 2022 році за результатами операційної діяльності Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” мало збиток у розмірі -973,0 тис. грн. При порівнянні його з показником 2020 року виявляється погіршення операційного фінансового результату на -9826,0 тис. грн. (-10343,16 %), а порівнюючи з 2021 роком - скорочення було на рівні -11473,0 тис. грн. (-658,61 %). На зміну фінансового результату від операційної діяльності найбільше вплинуло збільшення суми інших операційних витрат. Вона зросла протягом 2020-2022 років на 13993,0 тис. грн. (248,37 %), а за останні два роки, що аналізуються, ріст склав 10291,0 тис. грн. (110,23 %). Також за період, що аналізується, збільшилась сума адміністративних витрат на 5768,0 тис. грн. (95,17 %). В той же час на фінансові результати в 2020-2022 роках

негативно вплинула зміна інших операційних доходів на -1034,0 тис. грн. (-64,99 %), витрат на збут на -1948,0 тис. грн. (-18,19 %).

Фінансовим результатом до оподаткування Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” в 2022 був збиток на суму -8825,0 тис. грн. За останні три роки він понизився на -8970,0 тис. грн., а за 2021-2022 роки - впав на -11367,0 тис. грн. Найбільший вплив на цей показник мало збільшення суми фінансових витрат. Вона зросла протягом 2020-2022 років на 123,0 тис. грн. (683,33 %), а за останні два роки, що аналізуються, ріст склав 91,0 тис. грн. (182,00 %). Також за період, що аналізується, збільшилась сума інших доходів на 979,0 тис. грн. (1439,71 %).

Таким чином, фінансові результати діяльності Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” протягом 2020-2022 років можна оцінити негативно. В 2022 році підприємство отримало чистий збиток, сума якого зростає протягом всього періоду, що аналізується.

Аналіз доходів від реалізації продукції Філії “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” за 2020-2022 рр. передавлено табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Аналіз доходів від реалізації Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” за 2020-2022 рр., тис. грн.

Показники	Роки			Відхилення 2022 до 2020 рр.	
	2020	2021	2022	тис. грн.	% (раз)
1. Дохід від реалізації готової продукції	6560468	12915076,7	18994994,5	12434526,8	У 2,9 р.
2. Дохід від реалізації товарів	6629839	12986294,2	19045177,7	12415339,1	У 2,9 р.
3. Інші операційні доходи	278970	719020,77	132335,87	-146634,28	47,4
Разом доходів	13469276	26620391,58	38172508,06	24703231,6	У 2,8 р.

Джерело: узагальнено автором на основі фінансової звітності Філії «Олевське лісове господарство» ДП «Ліси України».

Аналіз таблиці показує, що дохід від реалізації готової продукції та товарів

значно збільшився протягом трьох років в порівнянні з 2020 роком, досягнувши зростання на 2,9 рази. Зростання інших операційних доходів також спостерігалось у 2021 році, але зменшилося у 2022 році на 47,4% в порівнянні з 2021 роком.

Загальний дохід також показує значне збільшення протягом трьох років, зростання на 2,8 рази в порівнянні з 2020 роком.

Ці позитивні тенденції свідчать про успішну діяльність у цілому, проте, важливо звернути увагу на зменшення інших операційних доходів у 2022 році. Це може вимагати подальшого аналізу та вжиття заходів для збереження стабільності та розвитку підприємства.

Для підтримання активної конкурентоспроможності на внутрішньому ринку підприємствам критично важливо досягати високих доходів. Вдосконалення організації та ефективного використання економічного аналізу в управлінні пов'язані з усією системою удосконалення господарського механізму в нашій країні. Цей процес спрямований на підвищення ефективності виробництва та якості праці в усіх галузях національної економіки.

Отже, вивчення доходів підприємств стає важливим інструментом для підвищення їх конкурентоспроможності, і це стає все більш актуальним у контексті ринкової економіки. Якісний аналіз доходів допомагає вирішити питання, пов'язані з підвищенням ефективності діяльності та забезпеченням конкурентоспроможності підприємства на ринку. Аналіз можливостей практичного застосування методів оцінки доходів підприємства надає можливість для вибору оптимальних рішень та їх ефективного використання.

Важливим аспектом аналізу доходів від реалізації продукції, товарів, робіт та послуг Філії “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” є порівняння показників у динамічному ряді з урахуванням інфляційних процесів, змін облікової політики та змін у господарській діяльності лісогосподарських підприємств. Необхідним є зіставлення можливостей і наслідків впливу на фінансові результати, зокрема виробничих, управлінських та збутових можливостей суб'єкта

господарювання.

Аудит доходів Філії “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” охоплює бухгалтерський прибуток або збиток, який є частиною кінцевого фінансового результату на звітний період. Метою аудиту доходів є висновок про достовірність їх відображення в бухгалтерському обліку та фінансовій звітності. Проведення аудиту доходів вимагає вирішення ряду завдань (рис. 2.3).

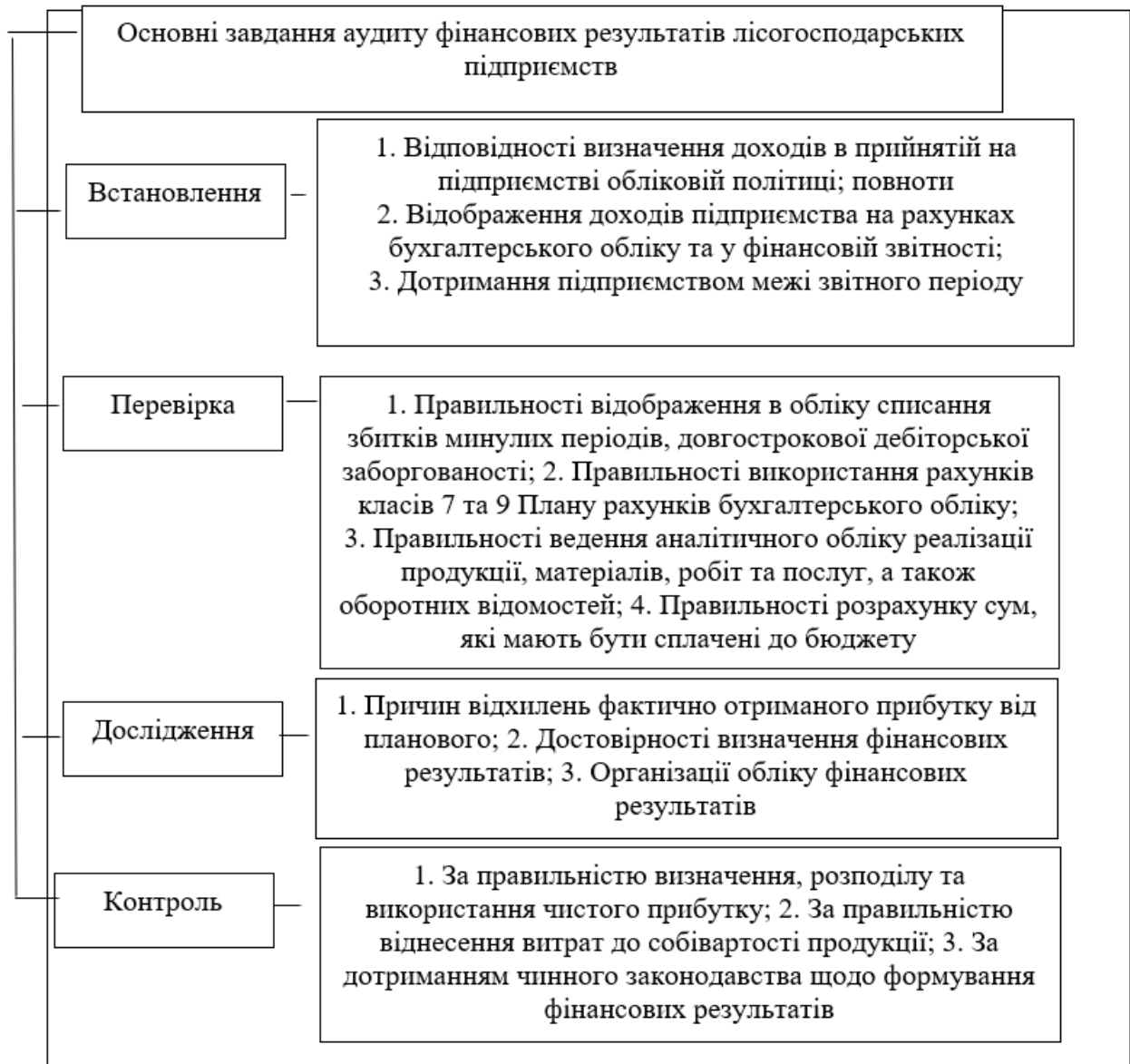

Рис. 2.3. Основні завдання аудиту доходів Філії “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України”

Джерело: узагальнено автором

Аудиторська перевірка зосереджується на вивченні фінансових результатів, які визначають прибуток підприємства. Практично всі зацікавлені сторони, які використовують бухгалтерську (фінансову) звітність, приділяють особливу увагу фінансовим результатам.

Розглянувши рис. 2.3 з виокремленням та систематизацією основних завдань аудиту доходів Філії “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України”, можна сказати, що це надає можливість краще урахувати їх в процесі планування та організації проведення аудиту. Управління прибутком Філії “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України”, отриманим в результаті господарської діяльності, включає процедури формування, планування, розподілу і використання прибутку.

Управління прибутком потребує аналізу важливих аспектів діяльності лісогосподарського підприємства, оскільки прибуток залежить від безлічі внутрішніх і зовнішніх факторів.

ВИСНОВКИ

Один з ключових елементів облікового контролю, що відображає виробничо-господарську та фінансову діяльність лісогосподарських підприємств, - це фінансовий результат, який відображає чи виник прибуток, чи збиток.

Моніторинг доходів лісогосподарських підприємств - це засіб інформаційної підтримки процесу ухвалення рішень на стратегічному, тактичному та оперативному рівнях у контексті формування та використання доходів підприємства. Його мета полягає в забезпеченні циклічної зворотного зв'язку в загальному процесі управління доходами лісогосподарських підприємств. Врахування суттєвих характеристик моніторингу, видів доходів і рівня управлінських рішень сприятиме оптимізації процесу управління та розвитку лісогосподарськими підприємствами.

Метою обліку, аналізу і контролю фінансово-господарської діяльності Філії “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” є створення інформаційної системи управління та задоволення інформаційних потреб управління підприємством.

Доходи і витрати, що визначають фінансовий результат лісогосподарського підприємства, є предметом контролю та потребують уваги з боку держави та кожного окремого підприємства.

Визначення фінансового результату має прямий вплив на наповнення державного бюджету та розвиток суб'єкта господарювання. Керівництво лісогосподарського підприємства може розробити стратегії для імпривізації структури капіталу, підвищення рентабельності та виявлення резервів шляхом адекватної оцінки доходів, а також уникнути можливої фінансової кризи.

Основними напрямками діяльності лісогосподарського підприємства є ведення лісового господарства, охорона, захист та відтворення лісів, проведення мисливського господарства, а також задоволення потреб в деревині та виробах із деревини вітчизняних споживачів, у тому числі експорт лісопродукції.

Філія “Олевське лісове господарство” ДП “Ліси України” успішно здійснює господарську діяльність відповідно до чинного законодавства і є прибутковим та рентабельним. Показники доходів підприємства свідчать про високу ефективність його господарювання. Особливо важливими є показники прибутку, які у ринкових умовах є основою економічного розвитку підприємства.

Отже, аналіз фінансових результатів стає все важливішим інструментом для підвищення конкурентоспроможності підприємства в умовах ринкової економіки. Якісний аналіз фінансових результатів допомагає вирішити проблеми підвищення ефективності та забезпечення конкурентоспроможності на ринку. Для досягнення цієї мети є важливим зіставлення показників у динаміці з урахуванням різних факторів, таких як інфляційні процеси, зміни облікової політики та обсягу та структури господарської діяльності.

Зокрема, у контексті лісогосподарських підприємств важливим є врахування виробничих, управлінських і збутових можливостей підприємства. Однак, націленість на підвищення конкурентоспроможності лісопродукції передбачає необхідність не тільки здійснення цього аналізу, але також проведення незалежного контролю, зокрема за допомогою аудиту відповідно до міжнародних стандартів, який надасть впевненості і етичних принципів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бегей М. В. Державне лісогосподарське підприємство як суб'єкт господарювання та об'єкт системи економічної безпеки. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5606>.
2. Білий М. М. Фінансові результати підприємства: факторний аналіз в умовах економічної кризи. *Вісник Прикарпатського університету*. Економіка. 2014. Вип. 10. С. 234-241.
3. Бурковська А.В. Організація системи внутрішнього контролю доходів діяльності підприємства. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 644-646.
4. Вітюк В. О. Економетрична модель управління фінансовими результатами підприємства. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/11_2018/209.pdf/
5. Гевчук А.В. Вплив законодавчих змін 2018 року на формування фінансового результату: реалії та перспективи. *Економіка і суспільство бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. Мукачівський державний університет. 2017. Вип. 13. С. 1327-1333.
6. Господарський кодекс України від 16 січ. 2003 р. № 436. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : наказ М-ва фінансів України від 30 листоп. 1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
8. Камінська Т.Г. Взаємозв'язок доходів і витрат як категорій оціночних характеристик руху капіталу в обліку. URL: http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnau/2010_154_3/10ktg.pdf.
9. Коваленко В.В. Організація обліку на підприємствах лісової галузі. URL: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2009/Economics/47741.doc.htm

10. Котляревська Н.С. Необхідність економічної оцінки лісів. URL: http://www.rusnauka.com/14_ENXXI_2012/Economics/7_110643.doc.htm
11. Лагодієнко Н.В. Облік і контроль доходів на сільськогосподарських підприємствах. URL: <http://www.mubip.org.ua/wp-content/uploads/2015/11/34141.pdf>
12. Макаренко С.С. Оцінка діяльності лісового господарства України у контексті вимог часу. *Економіка і суспільство*. 2018. Вип. 19. С. 472-483.
13. Макаренко А. С. Обліково-інформаційне забезпечення відповідальності малого бізнесу лісового сектору в контексті вимог часу. URL: <http://journals.nubip.edu.ua/index.php/Economica/article/viewFile/7386/7146>.
14. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності : наказом М-ва фінансів України від 28 берез. 2013 р. № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0433201-13#Text>
15. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : наказ М-ва фінансів України від 27 черв. 2013 р. № 635. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>
16. Микитин Л.З. Розкриття інформації про готову продукцію підприємств лісового господарства у фінансовій, статистичній та податковій звітності. URL: http://www.rusnauka.com/22_APSN_2015/Economics/7_197764.doc.htm.
17. Міжнародний стандарт обліку 18 «Дохід» IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012: URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_025.
18. Міжнародні стандарти фінансової звітності (переклад українською мовою – 2018 рік). URL: <https://www.minfin.gov.ua/news/view/mizhnarodni-standarty-finansovoi-zvitnosti--pereklad-ukrainskoiu-movoiu---ik?category=dohidna-politika&subcategory=buhgalterskij-oblik>.
19. Мороз Ю.Ю. Обліково-інформаційна система моніторингу економічного потенціалу підприємства : монографія. Житомир : Рута, 2011. 352 с.
20. Офіційний сайт державного агентства лісових ресурсів України. URL: <http://dklg.kmu.gov.ua/forest/control/uk/index>.

21. Олійничук О.І. Концепція обліку витрат і доходів у менеджменті лісогосподарських підприємств. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/1360/1/5.pdf>

22. Петік К.Ф. Організації обліку доходів в лісогосподарських підприємствах. *Роль бухгалтерського обліку, аудиту та податкової політики у розбудові незалежної України на шляху до Європейського Союзу* : зб. праць учасників II Міжнар. наук.-практ. конф. (9-10 листоп. 2023 р.). Житомир : Поліський національний університет, 2023. С. 309-312.

23. Петік К.Ф., Шулаков В.О. Теоретичні аспекти обліку готової продукції на хлібопекарних підприємствах. *Сучасні виклики та актуальні проблеми науки, освіти і суспільства*: збірник тез доповідей міжнародної науково-практичної конференції (Полтава, 23 грудня 2023 р.): Полтава: ЦФЕНД, 2023. С. 115-118.

24. Податковий кодекс України від 02 груд. 2010 р. № 2755 / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>

25. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : наказ М-ва фінансів України від 24 травн. 1995 р. № 88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text>

26. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 груд. 2017 р. № 2258. / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>

27. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 лип. 1999 р. № 996. / Верх. Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

28. Редько О.Ю. Аудит в Україні. Монографія. Київ : ДП «Інформ. - аналіт. агентство», 2008. 493 с.

29. Сирцева С. В. Організація внутрішнього контролю доходів на підприємстві. *Облік і фінанси*. 2015. Вип. 12 (45). Ч. 1. С. 308-316.

30. Фурдичко О.І. Лісова галузь України у контексті збалансованого розвитку: теоретико-методологічні, нормативно-правові та організаційні аспекти: Монографія. Київ : Основа, 2009. 424 с.
31. Цал-Цалко Ю. С. Управлінський облік: навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 632 с.
32. Чік М.Ю. Аспекти економічного аналізу на підприємствах лісового господарства. *ВІСНИК ЖДТУ*. 2017. № 4 (82). С. 60-64
33. Шершун М.Х. Аналіз діяльності лісгосподарських підприємств та ефективність використання лісоресурсного потенціалу в умовах розвитку економічної кризи. URL: <http://econjournal.vsau.org/files/pdfa/813.pdf>.
34. Шевчук О. А. Сутність системи державного фінансового контролю. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Fin_pr_2015_1_41.
35. Шевчук О. А. Правове забезпечення державного фінансового контролю. *Економіка розвитку*. 2013. № 2 (66). С. 15–20.
36. Шматковська Т.О. До проблематики організації системи внутрішнього контролю доходів діяльності підприємства. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»*. 2014. Вип. 25. С. 200-205.
37. Юхновський В.Ю. Лісоаграрні ландшафти рівнинної України: оптимізація, нормативи, екологічні аспекти. Київ : Інститут аграрної економіки, 2003. 273 с.
38. Яркіна Н.М. Управління підприємством як економічна категорія (теоретичні аспекти). *Держава та регіони*. 2014. № 1 (76). с. 130-136.

ДОДАТКИ